

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยของการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดในการเสนอดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของเขตการศึกษา 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเขตการศึกษา 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเขตการศึกษา 6 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 361 คน

2. ครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเขตการศึกษา 6 ซึ่งปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2526 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,211 คน ซึ่งในจำนวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะทำการสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้ คือ

ก) คำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร

โดยใช้สูตร (Taro Yamane : 1970, pp. 581-583)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ซึ่งจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร จำนวน 189 คน

2) กลุ่มตัวอย่างของครู จำนวน 375 คน

รวมขนาดของจำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 564 คน

ข. จากสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2526 ของสำนักงานเขตการศึกษา 6 ปรากฏว่ามีจำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียนและจำนวนโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้คือ

จังหวัด	ประชากร							รวม
	อยุธยา	สระบุรี	สิงห์บุรี	อ่างทอง	ชัยนาท	ลพบุรี	อุทัยธานี	
ผู้บริหาร	74	52	40	45	42	69	39	361
ครู	1,222	1,098	725	878	766	978	544	6,211
จำนวนโรงเรียน	29	23	12	14	13	20	12	123

ดังนั้นเมื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่างเป็นรายจังหวัดทั้งผู้บริหารและครู โดยการเทียบสัดส่วนจากขนาดของประชากรที่คำนวณจากสูตรก็จะได้ดังนี้

จังหวัด	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	กลุ่มตัวอย่าง
อยุธยา	74	39	1,222	74
สระบุรี	52	27	1,098	66
สิงห์บุรี	40	21	725	44
อ่างทอง	45	24	878	53
ชัยนาท	42	22	544	33
อุทัยธานี	39	20	766	46
ลพบุรี	69	36	978	59
รวม	361	189	6,211	375

ค) ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเขตการศึกษา 6 ตามตารางสถิติการศึกษา 2526 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนผู้บริหารมาเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารในโรงเรียนในแต่ละจังหวัดตามตารางข้างต้น รวมทั้งสิ้น 189 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น 123 โรงเรียน

2. เลือกตัวอย่างครูโดยยึดจำนวนโรงเรียนที่เลือกตัวอย่างผู้บริหารมาแล้วจากข้อ 1. เป็นหลัก นำจำนวนโรงเรียนไปหารจำนวนครูที่ได้จากตารางข้างบน เพื่อเฉลี่ยจำนวนตัวอย่างประชากรให้เท่า ๆ กันทุกโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ซึ่งจะได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 375 คน ตามตารางข้างต้น

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีลำดับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน มีอาทิ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมนักเรียน พ.ศ. 2520 คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักเรียน

2. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดจากเอกสารซึ่งเป็นแนวความคิดของนักการศึกษา นักปกครอง นักวิทยาศาสตร์ นักการศาสนา และผลการวิจัยต่าง ๆ เพื่อรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีดังนี้ คือ

- ก) ความคิดของนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ
- ข) ความคิดของนักการศาสนา
- ค) นักสังคมวิทยา
- ง) นักการเมือง การปกครอง
- จ) สถาบันทางการศึกษา การเมือง วัฒนธรรม
- ฉ) จากผลงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวสามารถรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของ
ความเป็นพลเมืองดีได้ 36 ลักษณะ (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

ขั้นตอนที่ 2 จากการศึกษาดังกล่าวตามขั้นตอนที่ 1 พบว่า แนวความคิด
ของนักการศึกษาที่ดี นักการศึกษานักดี นักการเมืองการปกครองที่ดี ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ
และจากผลรายงานการวิจัยได้บ่งบอกว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีจะพบในขอบเขต
แง่มุมต่าง ๆ เช่น นักการเมืองการปกครองจะมองในแง่ของการปฏิบัติตนของพลเมืองต่อ
สถาบันหรือต่อสังคมส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ นักสังคมวิทยาจะมองในแง่การปฏิบัติต่อตนเอง
ครอบครัวและสังคมเป็นสิ่งสำคัญ นักการศึกษาจะมองในแง่ของการปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น
ต่อการทำงานเหล่านี้เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้จำกัดขอบเขตคุณลักษณะดังกล่าวไว้เพียง 3 ด้าน
เท่านั้น คือ

- 1) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี
และปฏิบัติหรือแสดงออกต่อตนเอง
- 2) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี
และปฏิบัติหรือแสดงออกต่อผู้อื่น
- 3) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี
และปฏิบัติหรือแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยจะนำคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีทั้งหมดที่ได้ศึกษามา
ให้ผู้เชี่ยวชาญได้แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจ
แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นส่วนในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมในคุณลักษณะ
ต่าง ๆ ของความเป็นพลเมืองดีอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาข้อสรุป
เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ผู้วิจัยจะนำไปสร้างเครื่องมือในการวิจัย
ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเอาลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ผู้เชี่ยวชาญได้
ตรวจแก้ไขแล้ว มาจัดทำเป็นแบบสำรวจเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการนำแบบสำรวจไปส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสำรวจคืนด้วยตนเอง พร้อมทั้งผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจเพื่อทำการวิจัยไปยังผู้ตอบทุกคน แล้วให้เวลาในการกรอกแบบสำรวจเป็นเวลา 1 อาทิตย์ แล้วผู้วิจัยจึงไปขอรับคืนอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จภายใน 30 วัน สำหรับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ส่งไปทั้งหมดมีจำนวน 564 ฉบับ ได้รับคืน 491 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.05 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 8.95 ของแบบสำรวจที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด จึงเหลือแบบสำรวจที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 456 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.85 ของแบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมด ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้ คือ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสำรวจที่ส่งไปและได้รับคืน

ตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน		ไม่สมบูรณ์		สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	189	164	86.77	12	7.31	152	80.42
ครูปฏิบัติการสอน	375	327	87.2	23	7.03	304	81.06
รวม	-	-	-	-	-	-	-

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ไต่จากแบบสำรวจมาจัดกระทำดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบ ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าร้อยละแล้วเสนอในรูปแบบตาราง

2. ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการจัดกิจกรรมนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.o.) ในแต่ละข้อ

ของลักษณะความเป็นพลเมืองในแต่ละกิจกรรม แล้ว เสนอในรูปของตาราง

ส่วนการให้น้ำหนักของคะแนนในแต่ละลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละกิจกรรมนั้น ได้กำหนดค่าของคะแนนไว้ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "มากที่สุด" ให้น้ำหนักเป็น 4 คะแนน
2. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "มาก" ให้น้ำหนักเป็น 3 คะแนน
3. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "น้อย" ให้น้ำหนักเป็น 2 คะแนน
4. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "น้อยที่สุด" ให้น้ำหนักเป็น 1 คะแนน
5. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด ให้น้ำหนักเป็น 0 คะแนน

ในการคำนวณผลที่ได้จากค่าเฉลี่ย ได้ใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

- 3.51 - 4.00 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ "มากที่สุด"
- 2.51 - 3.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ "มาก"
- 1.51 - 2.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ "น้อย"
- 1.00 - 1.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ "น้อยมาก"
- 0 หมายความว่า ไม่เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดี

5. การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของความถี่เห็นของผู้บริหาร และครูปฏิบัติการสอน เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยใช้ค่าที (t-test) การคำนวณค่าสถิติ ในข้อ 1, ข้อ 2, และข้อ 3 ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social

Sciences) ณ สถาบันบริหารคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้เลือกคำตอบนั้น} \times 100}{\text{จำนวนประชากรที่ตอบข้อนั้น} \quad \text{ๆ}}$$

2. ค่าเฉลี่ยหรือมัธยิมเลขคณิต ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = มัธยิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคิดทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}}$$

เมื่อ x = คะแนนแต่ละตัว

\bar{x} = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยิมเลขคณิต

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ค่า t-test เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการจัดกิจกรรมนันทนันทนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้สูตรดังนี้ คือ

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test

\bar{x}_1, \bar{x}_2 แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1, s_2 แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ